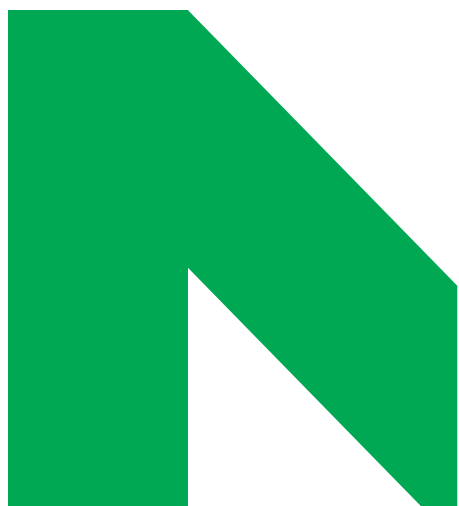

Museum
Leuven

KUNST IN DE KLAS

VOOR JE VAN START GAAT

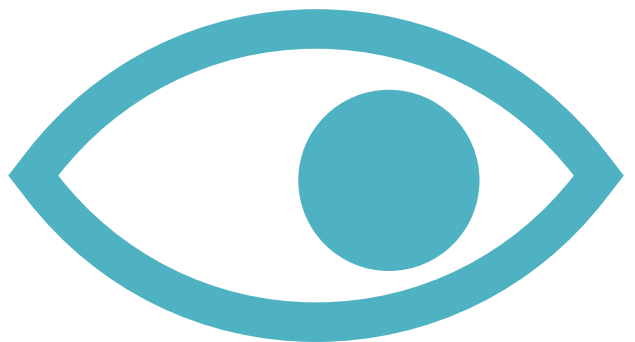
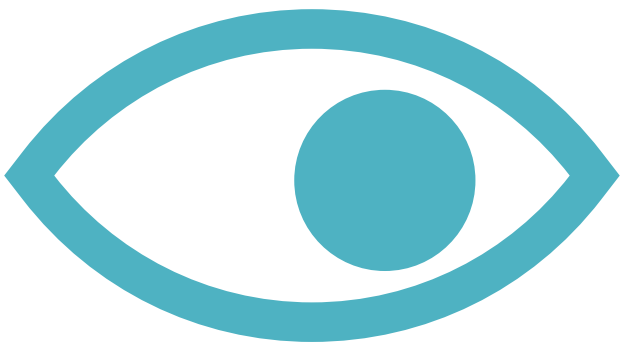
Met dit kunstblaadje ontdek je een Leuvens meesterwerk uit de Sint-Pieterskerk: Het Laatste Avondmaal van Dieric Bouts.

Projecteer het in het groot en overloop samen met je leerlingen de informatie en opdrachten bij het kunstwerk. Je kan het gebruiken als opstart of afsluit van de schooldag of als inleiding voor een les.

Het kunstblaadje zet aan tot aandachtig kijken, praten, fantaseren en tekenen. Je kan de tekst zelf voorlezen of de leerlingen één voor één aan bod laten.

Het enige wat de leerlingen nodig hebben, is papier en potlood.

Alvast veel kijkplezier!

Op bezoek in de Sint-Pieterskerk!

In het centrum van Leuven staat al eeuwenlang een grote kerk. In de kerk zijn meer dan honderd kunstwerken te vinden.

Het beroemdste schilderij hangt helemaal alleen in een klein kapelletje. Al meer dan 500 jaar komen mensen het daar bewonderen. Vandaag komt het schilderij op bezoek in je klas.

Door eerst goed te kijken, kan je al heel wat ontdekken.

1. Kan jij deze dingen terugvinden in het kunstwerk?

een paard – een engel – een punthoed –
een kindje – een toren – een glas – een
kroonluchter – een pistolet – een zwaard –
de langste baard – een tegelvloer –
een stralende hemel – een kletskep –
gevouwen handen – een wandelaar –
een mes – de gekste hoed – iemand
die moe is – de mooiste blote voeten

2. Ik zie, ik zie wat jij niet ziet...

Alles gevonden?

Dan zijn je ogen goed opgewarmd!

Tijd om er **papier en potlood** bij te halen.

Zoek in het schilderij een leuk detail, maar
houd het geheim voor je klasgenoten.

Maak er een snelle schets van.

Klaar? Toon het aan je buur en laat hem
of haar op zoek gaan naar jouw detail in
het kunstwerk.

3. Maar wie zijn al die mensen?

Kan je ook een antwoord vinden op deze vragen? Fantaseren is (altijd) toegestaan!

Hoeveel mannen zitten er aan tafel?

Hebben ze al gegeten?

Is het ontbijt, brunch, lunch of diner?

Wat stond er op het menu?

Wie heeft zijn pistolet laten liggen?

Heeft er iemand een scheetje gelaten?

Zou er iemand

dringend

naar het toilet

moeten?

Waar kijken

ze naar?

Wat zou er net

gebeurd zijn?

Zijn het

vrienden?

3.

Wie kan er vliegen?

Waar zou je het liefste op vakantie gaan?

Hoeveel baarden tel je?

Wie is het best gekleed?

Wie is het slechtst gekleed?

Wie krijgt een cadeau?

Wie kan zwaardvechten?

*Wie heeft er
gekookt?*

3.

Kunstwerken vertellen altijd een verhaal. Bij kunstwerken zo oud als deze, gaat dat verhaal meestal over godsdienst. Kunstenaars kregen de opdracht om een verhaal uit de Bijbel om te zetten in een schilderij of een standbeeld.

3.

Het verhaal op het middenpaneel heeft als titel 'Het Laatste Avondmaal' en het toont je één van de belangrijkste momenten uit het leven van Jezus Christus. Jezus viert het Paasfeest samen met zijn vrienden. Hij zit mooi in het midden van de tafel, de meeste mannen rond de tafel kijken naar hem.

3.

Op de kleinere panelen links en rechts zie je vier andere Bijbelverhalen: alle verhalen hebben iets te maken met 'eten' en 'feest vieren'. Die kleinere panelen hadden ook een belangrijke functie. Ze hangen met scharnieren vast aan het grotere paneel en zo kan je het schilderij openen en sluiten. Nu is het werk altijd geopend, maar vroeger kon je het alleen maar bewonderen op feestdagen.

4. Doorbreek de stilte

Het is de allerlaatste keer dat deze groep vrienden samen eet en drinkt. Voel je dat er net iets spannends is gebeurd?

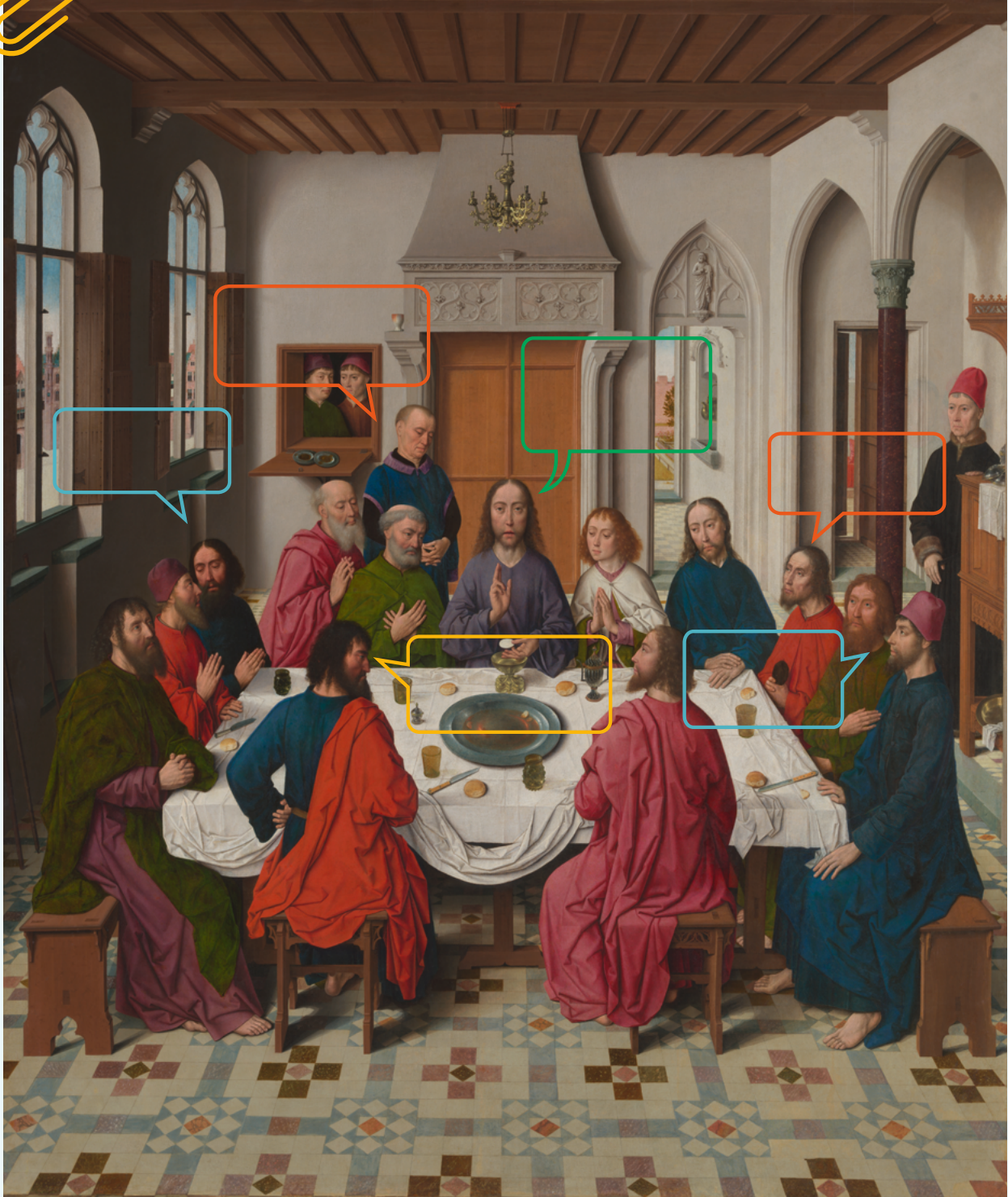
Sommige mannen schuifelen onrustig op hun stoel, anderen lijken te fluisteren. Je zou een speld kunnen horen vallen op de tegelvloer. Niets zo vervelend als een gênante stilte tijdens een etentje.

Kan jij de stilte doorbreken?

Wat hebben ze elkaar te vertellen?

4. Wat hebben ze elkaar te vertellen?

4. En wat houden ze liever geheim?

5. 'Starstruck'

Maar wat is dat eigenlijk?
Een MEESTER - WERK?

Je hebt vier dingen nodig om het
te maken:

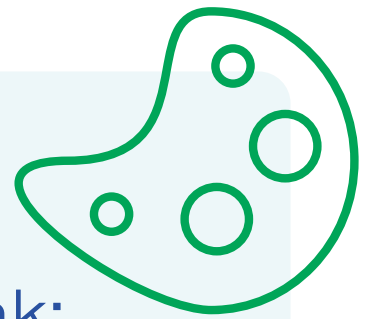
1. Een meester

Of beter gezegd: een meester met
zijn atelier. Een schilderij maak je in
de middeleeuwen nooit alleen.

In het atelier leert de meester zijn

5.

leerlingen de kneepjes van het vak: verf maken, tekenen en schilderen. Genoeg geoefend? Dan kan je als leerling een examen afleggen: de meesterproef. Als je hiervoor slaagt, word je... gezel.

Als gezel mag je meewerken aan belangrijke opdrachten zoals bijvoorbeeld dit Laatste Avondmaal. De meesterschilder maakt de voorbereidende tekening en schildert zelf de moeilijkste stukken zoals handen en gezichten. Wat er overblijft, is voor de gezel. Hoe belangrijker de opdracht, hoe meer de meester zelf de handen uit de mouwen steekt.

Wil je ook meester worden? Dan richt je een eigen atelier op. Dat deed **Dieric Bouts** in Leuven.

5.

Bouts werd al snel 'een bekende Leuvenaar', iedereen wilde een schilderij van hem. Vijf eeuwen later is dat nog steeds zo. In Leuven zijn er gebouwen, straten en zelfs biertjes naar hem genoemd. Het Laatste Avondmaal is dan ook één van de beroemdste schilderijen uit Leuven (echt waar).

2. Veel tijd

Dieric heeft 4 jaar aan dit meesterwerk gewerkt. Dat lijkt erg lang maar hij heeft het zichzelf niet makkelijk gemaakt...

Alles moest er echt uitzien: dat deed hij door uiterst precies te schilderen en veel details te tonen. Kijk maar naar alle plooien in de kleren, de tegelvloer en de verse broodjes.

5.

Heb je al geteld hoeveel mensen er op staan? Gezichten en handen schilderen is moeilijk en tijdrovend, zeker als iedereen er ook uniek moet uitzien. Veel werk dus voor de meester!

Bouts wilde iedereen het gevoel geven dat je in het werk kan stappen. Dat doet hij door perspectief te gebruiken. Dingen die dichtbij staan, schildert hij groter dan dingen in de verte. De bomen en de stad zijn bijvoorbeeld veel kleiner dan de mensen vooraan.

5.

En van de eetkamer maakt hij een doosje waar je in kan stappen.

3. Materiaal

Bouts had enkele dingen nodig om dit meesterwerk te maken:

- Bij een timmerman koop je hout van de allerbeste kwaliteit: schilders zijn dol op eik. De timmerman maakt ook meteen een lijst om het paneel. Slim!

5.

- Verf maak je gewoon zelf door stenen, mineralen, planten of insecten fijn te malen. Zo krijg je een fijn poeder in een mooie kleur. Dat meng je dan met olie zodat het goed vloeibaar wordt, mooi glanst en traag droogt (als het pas na vier jaar klaar is, mag je verf niet te snel hard worden!).
- De verf aanbrengen doe je met een penseel. De haartjes voor je penseel haal je bij een eekhoorn, marter of varken.

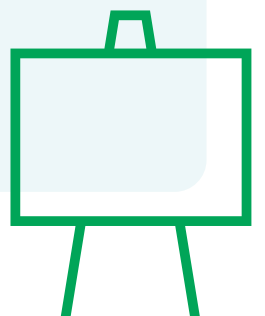
5.

4. Een geweldig idee: iets wat je wil tonen aan de wereld

Bouts was niet de eerste om het verhaal van het Laatste Avondmaal in beeld te brengen, maar hij was wel de eerste die het zo GROOT schilderde (het schilderij meet 150 cm bij 180 cm).

Als je in een zoekmachine ‘Het Laatste Avondmaal’ ingeeft, zal je veel tafels met vrienden terugvinden.

Kies er eentje uit en vergelijk het met de versie van Bouts. Wat is hetzelfde en wat is anders?

6. Aan tafel!

Onze vrienden zijn net klaar met eten. Op het paasmenu stond lamsvlees met een bruine, bittere saus, brood en wijn.

Bouts heeft graag alle potjes leeg: op de schotel is er niets meer terug te vinden van het lamsvlees.

Of Bouts ook een keukenprins was, weten we niet maar **de peter** van dit kunstwerk is dat in ieder geval wel... Benieuwd wie dat is?

Je kan het [hier](#) ontdekken!

7.

In de middeleeuwen hadden ze ook een bijzondere manier van tafelen. Kijk maar!

- Geen schoenen
- Geen vorken
- Pistolets verspreid over de tafel
- Een lange tafeldoek die ze delen als servet
- Eten met hun handen

Zie jij nog vreemde tafelmanieren?

8. Hiep hiep Bouts!

Ben je ondertussen fan geworden van Dieric Bouts? Dan heb je geluk, want in Leuven zijn nog meer meesterwerken van hem te ontdekken. Het schilderij hieronder hangt niet in de Sint-Pieterskerk maar wel in het museum vlakbij.

Veel kleiner en zonder feestmaal, maar als je goed kijkt, zie je een oude bekende terugkomen.

Bouts schilderde Jezus Christus opnieuw. Is er iets veranderd?

Welke vind jij de mooiste?

groetjes
uit M!

Colofon

Tekst en concept: M Leuven

Vormgeving: Helena Vereycken

Beeldverantwoording: M Leuven

© www.lukasweb.be - Art in Flanders vzw, foto Dominique Provost

Stadsarchief Leuven

Andy Merregaert

Iconen: Adnen Kadri, Richard Schumann, Trevor Dsouza, Misbahul Munir, Fahmi Ramdani, Bruno Bosse, Deemak Daksina, ibrandify, RIZCA, Srinivas Agra, trang5000, Till Teenck, Alina Oleynik, Tatiana, Vicons Design, David, Najaya Design, Vectors Market, Alfa Design, Alfonso López-Sanz from the Noun Project